EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 14.1.2020
COM(2020) 22 final

2020/0006 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o ustanovitvi Sklada za pravični prehod

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

Evropska komisija je 2. maja 2018 sprejela predlog večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027[1]. Predlog je pokazal večje ambicije Komisije glede dejavnosti, povezanih s podnebjem, in v skladu z njim naj bi za take dejavnosti namenili 25 % izdatkov, torej 320 milijard EUR, ki bi se mobilizirale iz proračuna EU.

Komisija je nato 29. in 30. maja 2018 sprejela zakonodajne predloge, ki za navedeno obdobje urejajo uporabo sredstev iz financiranja kohezijske politike. Eden od glavnih ciljev, ki bodo v obdobju 2021–2027 gnali naložbe EU, bo „bolj zelena, nizkoogljična Evropa s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in upravljanje tveganj“,[2] s katerim se bo izvajal Pariški sporazum. V skladu s predlogom Komisije se bo velik delež kohezijskih sredstev osredotočal na to prednostno nalogo. Bistveno bo ta delež potrditi tudi v zakonodajnem postopku, ki je v teku.

Komisija je 11. decembra 2019 sprejela sporočilo o evropskem zelenem dogovoru, v katerem je določila načrt za novo politiko rasti za Evropo. Ta politika rasti temelji na ambicioznih podnebnih in okoljskih ciljih ter participativnih procesih, ki združujejo državljane, mesta in regije v boju proti podnebnim spremembam in pri varstvu okolja. V skladu s ciljem, da se do leta 2050 na učinkovit in pravičen način doseže podnebna nevtralnost EU, je bil v okviru evropskega zelenega dogovora predlagan mehanizem za pravični prehod, vključno s Skladom za pravični prehod po načelu neprezrtja. Najbolj ranljivi so tudi najbolj izpostavljeni škodljivim učinkom podnebnih sprememb in degradacije okolja. Poleg tega bo upravljanje prehoda povzročilo znatne strukturne spremembe. Na državljane in delavce bo prehod vplival na različne načine, vse države članice, regije in mesta pa prehoda ne začenjajo iz istega izhodišča, niti nimajo enakih zmogljivosti za odzivanje.

Kot je podrobneje opredeljeno v Sporočilu o naložbenem načrtu za trajnostno Evropo[3], se bo mehanizem za pravični prehod osredotočal na regije in sektorje, ki jih bo prehod najbolj prizadel zaradi njihove odvisnosti od fosilnih goriv, vključno s premogom, šoto in naftnim skrilavcem, ali od industrijskih postopkov z visoko intenzivnostjo toplogrednih plinov. Nekateri sektorji bodo nazadovali in gospodarske dejavnosti z visokimi ravnmi intenzivnosti toplogrednih plinov ter tiste, ki temeljijo na proizvodnji in uporabi fosilnih goriv, zlasti premoga, lignita, šote in naftnega skrilavca, bodo doživele nepovraten upad gospodarske proizvodnje in stopenj zaposlenosti. Drugi sektorji z visokimi ravnmi intenzivnosti toplogrednih plinov, pri katerih je mogoče najti tehnološke alternative za ogljično intenzivne postopke, pa se bodo morali preoblikovati, da bi se ohranila gospodarska proizvodnja in povečala zaposlenost. Na splošno je premogovna infrastruktura prisotna v 108 evropskih regijah, v z uporabo premoga povezanih dejavnostih pa je zaposlenih skoraj 237 000 ljudi, medtem ko je še skoraj 10 000 ljudi zaposlenih v dejavnostih pridobivanja šote, približno 6 000 pa v industriji naftnega skrilavca. Posebno pozornost je treba nameniti industriji naftnega skrilavca, saj je to gorivo povezano z zelo visokimi emisijami ogljikovega dioksida. Tudi številna dodatna posredna delovna mesta so odvisna od verige vrednosti fosilnih goriv in industrijskih postopkih z visoko intenzivnostjo toplogrednih plinov.

---

1 COM(2018) 322 final.
2 COM(2018) 375 – člen 4.
3 COM(2020) 21 z dne 14. januarja 2020.

Mehanizem za pravični prehod bo deloval dodatno ob znatnem prispevku iz proračuna EU prek vseh instrumentov, ki so neposredno povezani s prehodom, zlasti iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) in Evropskega socialnega sklada plus (ESS+).

Mehanizem bodo sestavljali trije stebri: (1) Sklad za pravični prehod, ki se bo izvajal v okviru deljenega upravljanja, (2) namenski program v okviru InvestEU in (3) instrument za posojila v javnem sektorju pri skupini EIB, namenjen mobilizaciji dodatnih naložb v zadevne regije. Sklad za pravični prehod bo v prvi vrsti namenjen zagotavljanju nepovratnih sredstev; namenski program za prehod v okviru InvestEU bo zbiral zasebne naložbe, partnerstvo z EIB pa bo spodbujalo javno financiranje.

Sklad za pravični prehod bo osredotočen na gospodarsko diverzifikacijo območij, bodo zaradi podnebnega prehoda najbolj prizadeti, ter prekvalifikacijo in dejavno vključevanje tamkajšnjih delavcev in iskalcev zaposlitve. Upravičenost naložb v okviru drugih dveh stebrov mehanizma za pravični prehod bo širša, da bi se podpirale dejavnosti, povezane z energetskim prehodom. Namenski program InvestEU bo zajemal projekte energetske in prometne infrastrukture, vključno s plinsko infrastrukturo in daljinskim ogrevanjem, pa tudi projekte za razogljičenje. V okviru instrumenta za posojila v javnem sektorju pri EIB bodo lahko javni organi izvajali ukrepe za olajševanje prehoda na podnebno nevtralnost. Projekti bodo zajemali vse od energetske in prometne infrastrukture do omrežij za daljinsko ogrevanje in ukrepov za energijsko učinkovitost, vključno s prenovo stavb.

Prek doslednega regulativnega okvira, zlasti sektorskih pravil o državni pomoči, bodo sproščena dodatna javna in zasebna sredstva, kar bo ustvarilo priložnosti za lažjo uporabo nacionalnih sredstev za projekte, ki so v skladu s cilji pravičnega prehoda. Sestavni del mehanizma za pravični prehod bosta tudi svetovalna podpora in tehnična pomoč za regije.

Evropski svet je na zasedanju 12. decembra 2019 ob upoštevanju najnovejših razpoložljivih znanstvenih dognanj in potrebe po okrepitvi podnebnih ukrepov na svetovni ravni podprl cilj podnebne nevtralnosti Unije do leta 2050 v skladu s cilji Pariškega sporazuma ter pozdravil napoved Komisije, da bo prek mehanizma za pravični prehod za lažje doseganje teh ciljev predlagala naložbe v višini 100 milijard EUR. Financiranje prek tega mehanizma, vključno s Skladom za pravični prehod, bo na voljo v podporo državam članic pri izpolnjevanju njihovih zavez za dosego cilja podnebno nevtralne Unije do leta 2050.

Sklad za pravični prehod

Sklad za pravični prehod bo ključno orodje za podporo območjem, ki jih bo prehod k podnebni nevtralnosti najbolj prizadel, in za preprečevanje regionalnih razlik. Zato bo ustanovljen v okviru kohezijske politike, ki je glavni instrument politike EU za zmanjšanje regionalnih razlik in obravnavanje strukturnih sprememb v evropskih regijah, pri čemer si bo s kohezijsko politiko delil cilje v posebnem kontekstu prehoda na podnebno nevtralnost. Izvajal se bo z deljenim upravljanjem v tesnem sodelovanju z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi ter zainteresiranimi stranmi. S tem se bo poskrbelo za odgovornost za strategijo prehoda ter zagotovilo orodja in strukture za učinkovit upravljavski okvir.

Sklad za pravični prehod bo zagotavljal podporo vsem državam članicam. Razdelitev finančnih sredstev bo odražala sposobnost držav članic za financiranje naložb, potrebnih za soočanje s prehodom na podnebno nevtralnost.

Metoda dodeljevanja bo zato upoštevala obseg izziva, ki ga prehod predstavlja za regije z največjo intenzivnostjo toplogrednih plinov (prek ustreznih industrijskih emisij CO_2), ter socialne izzive z vidika morebitnih izgub delovnih mest v industriji, pri rudarjenju premoga in lignita ter v pridobivanju šote in naftnega skrilavca. Ta metoda bo upoštevala tudi raven gospodarskega razvoja držav članic in s tem povezane naložbene zmogljivosti.

Države članice bodo dodeljena sredstva iz Sklada za pravični prehod dopolnjevale s svojimi sredstvi v okviru ESRR in ESS+ z uporabo posebnega in dokončnega mehanizma za prenos. Države članice bodo za dopolnitev sredstev Unije zagotavljale tudi nacionalna sredstva. Stopnja sofinanciranja Unije bo določena glede na kategorijo regije, v kateri so opredeljena območja. Glede na to, da bodo prenosi sredstev iz ESRR in ESS+ skupaj znašali najmanj 1,5 in največ 3-kratnik sredstev, dodeljenih iz Sklada za pravični prehod, ter ob upoštevanju nacionalnega sofinanciranja bo skupna finančna zmogljivost tega sklada presegla 30 milijard EUR, lahko pa doseže tudi 50 milijard EUR. Za zagotovitev neprekinjenega učinka kohezijske politike nobena država članica ne bi smela zagotoviti več kot 20 % svojih začetnih dodelitev iz ESRR in začetnih dodelitev iz ESS+ (računano za posamezni sklad) kot dopolnilno podporo, preneseno v Sklad za pravični prehod.

Načrtovanje programov Sklada za pravični prehod

O postopku načrtovanja programov, vključno z opredelitvijo območij, kjer bodo potrebni posredovanje in ustrezni ukrepi, se bo dogovorilo v dialogu med Komisijo in državo članico. Usmerjal ga bo proces evropskega semestra. Opredelila naj bi se območja, ki bodo najbolj prizadeta z vidika gospodarskih in socialnih učinkov prehoda, zlasti glede pričakovane izgube delovnih mest in preoblikovanja proizvodnih procesov industrijskih obratov z največjo intenzivnostjo toplogrednih plinov.

Države članice bodo ob upoštevanju analize, ki jo bo v zvezi s tem opravila Komisija, pripravile enega ali več območnih načrtov za pravični prehod, v katerih bodo predstavile osnutek prehoda do leta 2030 v skladu z nacionalnimi energetskimi in podnebnimi načrti ter prehodom na podnebno nevtralno gospodarstvo ter nato opredelile najbolj prizadeta območja, ki bi potrebovala podporo. Za vsako od teh območij bodo območni načrti za pravični prehod opredelili socialne, gospodarske in okoljske izzive ter navajali podrobnosti o potrebah po gospodarski diverzifikaciji, prekvalificiranju in sanaciji okolja, kot je primerno.

Da bi zagotovili učinkovitost Sklada za pravični prehod, mora biti zagotovljena podpora osredotočena. Opredeljena območja bodo torej ustrezala regijam na ravni NUTS 3, lahko pa so tudi njihovi deli.

Podpora iz Sklada za pravični prehod bo temeljila na območnih načrtih za pravični prehod in bo načrtovana v okviru ene ali več prednostnih nalog v okviru bodisi katerega od programov, ki se podpirajo tudi iz ESRR, ESS+ ali Kohezijskega sklada, bodisi namenskega programa Sklada za pravični prehod. Območni načrti za pravični prehod bodo del programov in se bodo sprejemali z istim sklepom Komisije kot program. Podpora iz Sklada za pravični prehod bo pogojena z odobritvijo območnih načrtov za pravični prehod, ki morajo vsebovati zlasti opis zaveze države članice glede procesa prehoda v skladu z njenimi nacionalnimi energetskimi in podnebnimi načrti ter ciljem EU o podnebni nevtralnosti do leta 2050. V območnih načrtih za pravični prehod bi bilo treba tudi utemeljiti prenos dopolnilnih sredstev iz ESRR in ESS+ ter po potrebi podporo za produktivne naložbe v podjetja, ki niso MSP. Odobritev območnih načrtov za pravični prehod bo poleg podpore iz Sklada za pravični prehod omogočila tudi podporo iz namenskega programa za pravični prehod v okviru InvestEU (drugi steber mehanizma za pravični prehod) ter instrumenta za posojila v javnem sektorju, ki se bo izvajal v partnerstvu z EIB (tretji steber), s čimer se bodo podpirale naložbe v zadevna območja. Območne načrte za pravični prehod bi bilo treba po potrebi posodobiti in ponovno sprejeti, zlasti v primeru posodobitve nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov. Kot velja za vse programe kohezijske politike, se bo tudi za programe, ki jih bo podpiral Sklad za pravični prehod, izvajal vmesni pregled. Na podlagi rezultatov bi se lahko sredstva iz Sklada za pravični prehod v okviru vmesnega pregleda leta 2025 prerazporedila znotraj države članice.

Vmesni pregled bo tudi priložnost za dodelitev sredstev za leti 2026 in 2027, ki bodo rezervirana na začetku naslednjega obdobja.

Območjem, ki bodo prejemala podporo iz Sklada za pravični prehod, bo na voljo tudi namenski instrument tehnične pomoči. Namen tega instrumenta bo na preprost in povezan način oblikovati prilagojen sveženj ukrepov v okviru celotnega razpoložljivega spektra podpore Komisije, EIB in drugih mednarodnih organizacij. Komisija bo že leta 2020 državam članicam pomagala pri pripravi območnih načrtov za pravični prehod. Poleg tega bo podporo za pripravo projektne strukture zagotavljalo svetovalno vozlišče InvestEU, vključno s pobudo Jaspers (skupna pobuda Komisije in EIB za razvoj projektov v okviru strukturnih skladov). Komisija bo vzpostavila tudi platformo za pravični prehod, ki bo omogočala dvostransko in večstransko izmenjavo pridobljenih izkušenj in dobrih praks v vseh prizadetih sektorjih, za kar bo nadgradila obstoječo platformo za premogovniške regije v tranziciji.

Dopolnjevanje s programom za pravični prehod v okviru InvestEU in instrumentom za posojila v javnem sektorju pri EIB

Mehanizem za pravični prehod bo vključeval trden okvir upravljanja, ki se bo osredotočal na območne načrte za prehod.

V tem okviru bo podpora iz Sklada za pravični prehod dopolnjena z namenskim programom za pravični prehod v okviru InvestEU. Ta bo podpiral širši spekter naložb, zlasti s prispevanjem k prehodu s podporo za dejavnosti z nizkimi emisijami ogljika in dejavnosti, ki so odporne na podnebne spremembe, kot so naložbe v obnovljive vire in programi energetske učinkovitosti. Program bo lahko financiral tudi energetsko in prometno infrastrukturo, vključno s plinsko infrastrukturo in daljinskim ogrevanjem, pa tudi projekte za razogljičenje, gospodarsko diverzifikacijo regij in socialno infrastrukturo. Poleg tega bo nov instrument za posojila v javnem sektorju, vzpostavljen v sodelovanju z EIB, lokalnim organom zagotavljal subvencionirano financiranje v korist zadevnih regij. Podpora EU bi se lahko izvajala med drugim v obliki subvencioniranja obrestnih mer ali nepovratnih sredstev za naložbe, ki bi se financirala iz proračuna EU, vse to pa bo združeno s posojili, ki bi jih EIB ponudila občinskim, regionalnim in drugim javnim organom.

Druga stebra mehanizma za pravični prehod bosta imela širši geografski obseg kot sam Sklad za pravični prehod, in ne bosta podpirala le naložb v projekte na območjih, opredeljenih za pravični prehod, temveč tudi zunaj teh območij, če bodo ti projekti ključnega pomena za prehod na območjih, opredeljenih za pravični prehod.

V tem predlogu je za datum začetka uporabe določen 1. januar 2021, pripravljen pa je za Unijo s 27 državami članicami, v skladu z uradnim obvestilom Združenega kraljestva, ki ga je Evropski svet prejel 29. marca 2017, o nameri Združenega kraljestva, da na podlagi člena 50 Pogodbe o Evropski uniji izstopi iz Evropske unije in Euratoma.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga

Ukrepanje EU je upravičeno na podlagi odstavka 1 člena 174 PDEU: „Unija [...] razvija in izvaja tiste svoje dejavnosti, ki vodijo h krepitvi njene ekonomske, socialne in teritorialne kohezije. Unija si še posebno prizadeva zmanjšati neskladje med stopnjami razvitosti različnih regij in zaostalost regij z najbolj omejenimi možnostmi.“

Za vzpostavitev Sklada za pravični prehod je treba predlog utemeljiti na členu 175 PDEU, ki izrecno poziva Unijo k podpiranju uresničevanja ciljev iz člena 174 z delovanjem v okviru

strukturnih skladov, Evropske investicijske banke in drugih obstoječih finančnih instrumentov.

Odstavek 3 člena 175 PDEU tudi določa, da „[č]e se izkaže, da so potrebne posebne dejavnosti zunaj skladov, in ne da bi posegali v ukrepe, sprejete v okviru drugih politik Unije, lahko Evropski parlament in Svet o teh dejavnostih odločata po rednem zakonodajnem postopku ter po posvetovanju z Ekonomsko-socialnim odborom in Odborom regij.“

- **Subsidiarnost in sorazmernost**

V skladu s členom 4(2) PDEU si Unija z državami članicami deli pristojnost na področju ekonomske, socialne in teritorialne kohezije ter nekaterih vidikov socialne politike. Poleg tega je pristojna tudi za izvajanje ukrepov za podporo, uskladitev ali dopolnitev ukrepov držav članic na področju izobraževanja in poklicnega usposabljanja ter industrije (člen 6 PDEU).

Izvajanje Sklada za pravični prehod v okviru deljenega upravljanja temelji na načelu subsidiarnosti. V okviru deljenega upravljanja Komisija naloge strateškega načrtovanja in izvajanja prenese na države članice in regije. Tako je ukrepanje Unije omejeno, na kar je potrebno za doseganje ciljev Unije iz Pogodb.

Namen deljenega upravljanja je zagotoviti, da se odločitve sprejemajo čim bliže državljanom ter da je ukrepanje na ravni EU upravičeno glede na možnosti in posebnosti na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni. Deljeno upravljanje Evropo približuje državljanom in lokalne potrebe povezuje z evropskimi cilji. Poleg tega krepi odgovornost za cilje EU, saj si države članice in Komisija delijo pristojnost za odločanje in izvajanje nalog ter skupaj sofinancirajo programe.

- **Izbira instrumenta**

Za sklad za pravični prehod je ustrezen okvir kohezijska politika je, saj je to glavna politika EU za obravnavanje strukturnih sprememb v evropskih regijah. Zagotavlja finančno podporo za naložbe na številnih področjih, ki prispevajo k ustvarjanju delovnih mest in k rasti, pri tem pa deluje v partnerstvu z akterji na terenu.

Uporablja tudi celosten lokalni pristop, ki zagotavlja sinergije in skladnost med naložbami, ki se podpirajo v okviru Sklada za pravični prehod, in naložbami, ki se podpirajo v okviru glavnih programov kohezijske politike. To bo pospešilo gospodarski razvoj in preusmeritev zadevnih regij.

Poleg tega zagotavlja odgovornost držav članic in regij. To je ključnega pomena za Sklad za pravični prehod, ki mora temeljiti na prilagojenih strategijah teritorialnega prehoda, ki na celovit način obravnavajo številne socialne, okoljske in gospodarske izzive, ki jih prinaša prehod.

Pri kohezijski politiki je izbira instrumenta uredba Evropskega parlamenta in Sveta v skladu z rednim zakonodajnim postopkom iz odstavka 3 člena 175 Pogodbe.

3. REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z ZAINTERESIRANIMI STRANMI IN OCENE UČINKA

- **Posvetovanja z zainteresiranimi stranmi**

Komisija je maja in junija 2018 sprejela predloge za dolgoročni proračun za obdobje po letu 2020 ter za naslednjo generacijo programov in skladov. Komisija je v okviru tega procesa izvedla vrsto javnih posvetovanj, ki so pokrivala večja področja porabe, da bi zbrala mnenja vseh zainteresiranih strani o tem, kako čim bolj izkoristiti vsak euro iz proračuna EU.

Javno posvetovanje o dolgoročnem proračunu EU na področju kohezije je potekalo od 10. januarja 2018 do 9. marca 2018, prejetih pa je bilo 4 395 odgovorov. 85 % tistih, ki so oddali odgovor, je menilo, da prehod na nizkoogljično in krožno gospodarstvo, ki zagotavlja varstvo okolja in odpornost proti podnebnim spremembam, predstavlja pomemben izziv. Vendar je le 42 % tistih, ki so oddali odgovor, menilo, da se ta izziv ustrezno obravnava v okviru sedanjih programov/skladov[4].

V okviru pogajanj o dolgoročnem proračunu za obdobje po letu 2020 je Evropski parlament v svojem vmesnem poročilu z dne 7. novembra 2018 pozval k uvedbi posebnih sredstev (4,8 milijarde EUR) za nov „sklad za pravičen energetski prehod“, namenjen omilitvi družbenih, socialno-ekonomskih in okoljskih posledic za delavce in skupnosti, ki jih je prizadel prehod z odvisnosti od premoga in ogljika.

Ta poziv je ponovil tudi Odbor regij, ki je podal mnenje[5] o socialno-ekonomskih strukturnih spremembah v evropskih premogovniških regijah in pozval k zagotovitvi dodatnih sredstev za pomoč pri obravnavanju posebnih potreb premogovniških regij. V mnenju je bilo predlagano, da se za to nameni 4,8 milijarde EUR za novi „sklad za pravičen energetski prehod“, namenjen ublažitvi družbenih, socialno-ekonomskih in okoljskih posledic prehoda v teh regijah.

Evropski svet je v sklepih z dne 18. oktobra 2019 poudaril svojo odločenost pri tem, da bo EU še naprej imela vodilno vlogo pri socialno pravičnem in poštenem zelenem prehodu v okviru izvajanja Pariškega sporazuma. Evropski svet je s sklepi z dne 12. decembra 2019 tudi podprl cilj podnebne nevtralnosti EU do leta 2050 v skladu s cilji Pariškega sporazuma. Poleg tega je podprl načelo zagotavljanja prilagojene podpore regijam in sektorjem, ki jih bo prehod najbolj prizadel, prek mehanizma za pravični prehod.

- **Ocena učinka**

K predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu[6] je bila priložena ocena učinka[7]. Ocena učinka je potrdila predlagani sistem izvajanja teh skladov, ki so urejeni v predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo in o finančnih pravilih zanje ter za Sklad za azil in migracije, Sklad za notranjo varnost in Instrument za upravljanje meja in vizume[8], ki bo urejal tudi načrtovanje in izvajanje Sklada za pravični prehod (glej poglavje 4).

V oceni učinka so bili preučeni tudi izzivi, ki jih bo treba obravnavati v okviru naslednjega večletnega finančnega okvira in kohezijske politike. V skladu z izidom javnega posvetovanja je bila v oceni potrjena potreba po podpori prehodu na čisto in pravično energijo s posebnim ciljem politike in ustreznim mehanizmom tematske osredotočenosti (glej poglavji 2.2 in 3.2).

Tako je cilj Sklada za pravični prehod upravičen, saj je namenjen zagotavljanju pravičnega energetskega prehoda z zmanjšanjem gospodarskih in socialnih stroškov, ki jih prinaša prehod na podnebno nevtralno gospodarstvo. Sklad za pravični prehod bo v ta namen podpiral preoblikovanje industrijskih postopkov, ki je potrebno za uspešen energetski prehod, ter

---

4 Javno posvetovanje o skladih EU na področju kohezije https://ec.europa.eu/info/consultations/public-consultation-eu-funds-area-cohesion_sl

5 Evropski odbor regij, Mnenje o socialno-ekonomskem prestrukturiranju premogovniških regij v Evropi, 136. plenarno zasedanje, 7.–9. oktober 2019, ECON-VI/041.

6 COM(2018) 372 final.

7 SWD(2018) 282 final.

8 COM(2018) 375 final.

spodbujal gospodarsko diverzifikacijo najbolj prizadetih območij v skladu z ugotovitvami ocene učinka glede potrebe po podpori pametni industrijski preobrazbi (glej poglavje 2.2).

V oceni učinka je bila izpostavljena tudi neenakomerna porazdelitev učinkov energetskega prehoda (glej poglavje 3.3). Zlasti so bili izpostavljeni izzivi, s katerimi se najbolj prizadete regije soočajo zaradi odvisnosti od proizvodnje trdnih goriv in visokega deleža trdnih goriv v njihovi mešanici virov za proizvodnjo električne energije. Ta ocena upravičuje predlagano osredotočenje Sklada za pravični prehod na območja z najbolj negativnimi učinki in predlagano razdelitev nacionalnih dodelitev.

Navedene analize in elementi ocene učinka podpirajo cilje in glavne značilnosti Sklada za pravični prehod. Samostojna ocena učinka ni bila izvedena, saj bi povzročila zamudo pri sprejemanju tega zakonodajnega predloga, kar bi lahko upočasnilo tekoča pogajanja o naslednjem večletnem finančnem okviru.

- **Izkušnje z izvajanjem izbranih pobud za prehod**

Področje uporabe in cilj Sklada za pravični prehod ustrezata obravnavi učinka prehoda na podnebno nevtralnost ter sta tako namenjena obravnavi položaja na področju dejavnosti pridobivanja trdnih fosilnih goriv (premog, lignit, šota in naftni skrilavec), pa tudi preoblikovanju energetsko intenzivnih industrijskih postopkov, ki ga zahteva ta prehod, z vidika njihovih socialnih in gospodarskih učinkov na zadevnih območjih.

V zvezi s tem so se že začeli izvajati ukrepi iz pobud za premogovniške regije v tranziciji in pilotni ukrep za regije v industrijski tranziciji. Čeprav bo Sklad za pravični prehod namenjen izpolnjevanju širših ciljev in bo zagotovil celovitejši pristop, se bodo pri načrtovanju in izvajanju tega sklada, kadar bo to ustrezno, upoštevale tudi izkušnje iz teh pobud, vključno z delovnimi metodami in strukturami.

Prvič, v okviru pobude za premogovniške regije v tranziciji kohezijska politika podpira prehod v 21 pilotnih regijah (stanje januarja 2020), katerih gospodarstvo je močno odvisno od premoga. Strukturne spremembe se obravnavajo s celostnim pristopom, ki vključuje gospodarske, industrijske, tehnološke in socialne razsežnosti procesa preoblikovanja, in sicer v sodelovanju in tesnem partnerstvu z lokalnimi akterji, vključno s socialnimi partnerji, industrijo in nevladnimi organizacijami.

Izkazalo se je, da sta za zagotovitev skupnega napredka, preglednosti in uporabe najučinkovitejših sredstev za obravnavanje socialno-ekonomskih učinkov prehoda ključna dialog z več deležniki in izmenjava znanja.

Podpora je osredotočena na gospodarsko preoblikovanje v skladu s strategijami pametne specializacije (npr. podpora MSP, podjetniškim inkubatorjem ter inovacijam in sodelovanju industrije in raziskovalcev), na prekvalificiranje delavcev, ki so tradicionalno zaposleni v sektorjih, povezanih s premogom, ter na spodbujanje energijske učinkovitosti in alternativnih obnovljivih virov energije.

Uspeh pobude temelji na odgovornosti zadevnih držav članic, regij in lokalnih akterjev, vključno s socialnimi partnerji. Ta se izvaja z nacionalnimi zahtevami glede sofinanciranja v okviru deljenega upravljanja in vključenostjo partnerjev v razvojno strategijo.

Drugič, podobno je bila za pomoč regijam EU pri obvladovanju prehoda na bolj trajnostno nizkoogljično gospodarstvo in sprememb v industriji, ki jih povzročata energetski prehod in prehod zaradi podnebnih sprememb, ponujena posebna podpora za spodbujanje inovacij, odpravo ovir za naložbe in zagotavljanje ustreznih znanj in spretnosti državljanom. Pilotni ukrep za regije v industrijski tranziciji zagotavlja podporo strokovnjakov Komisije in tehnično pomoč iz ESRR. Za podporo EU je bilo izbranih 12 regij.

4. PRORAČUNSKE POSLEDICE

Komisija si prizadeva uresničevati svoje prednostne naloge, kakor so opredeljene v političnih usmeritvah, kot del širših ambicij v zvezi s proračunom EU. V tem okviru predstavlja ambiciozen Sklad za pravični prehod prednostno nalogo. Komisija je zato zelo zgodaj v svojem mandatu predložila ta zakonodajni predlog, ki dopolnjuje obstoječe predloge za naslednji večletni finančni okvir. Predlog se bo obravnaval v okviru pogajanj o naslednjem večletnem finančnem okviru in bo predvidoma vključen v splošni dogovor o naslednjem večletnem finančnem okviru.

Proračunska sredstva za Sklad za pravični prehod bi morala znašati 7,5 milijarde EUR (v cenah iz leta 2018) z možnostjo poznejšega dviga ravni ambicije, če bo to ustrezno.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

Pravni okvir sestavljajo namenski predlog uredbe o ustanovitvi Sklada za pravični prehod in posledične spremembe predloga Komisije za uredbo o skupnih določbah, ki so potrebne za umestitev Sklada za pravični prehod kot novega sklada v okviru uredbe ob ESRR, Kohezijskem skladu in ESS+. Uresničevanje in izvajanje Sklada za pravični prehod bo urejala uredba o skupnih določbah.

Predlog uredbe o ustanovitvi Sklada za pravični prehod se osredotoča na naslednje elemente:

- opredelitev predmeta urejanja Sklada za pravični prehod;
- opredelitev ustreznega specifičnega cilja, ki se bo uporabljal za načrtovanje sredstev Sklada za pravični prehod v okviru namenske prednostne naloge ali programa kot del cilja kohezijske politike „naložbe za delovna mesta in rast“;
- določitev geografske pokritosti in metodologije za dodeljevanje finančnih sredstev za Sklad za pravični prehod;
- opredelitev področja uporabe podpore iz Sklada za pravični prehod;
- določitev vsebine območnih načrtov za pravični prehod, vključno s tem, da morajo države članice opredeliti tista območja, ki so zaradi prehoda na podnebno nevtralno gospodarstvo najbolj prizadeta in na katere bo osredotočena podpora iz Sklada za pravični prehod;
- vzpostavitev okvira za merjenje dosežkov sklada z ustreznimi kazalniki in mehanizma za prilagajanje podpore, če cilji ne bodo doseženi.

2020/0006 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o ustanovitvi Sklada za pravični prehod

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti tretjega odstavka člena 175 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora[9],

ob upoštevanju mnenja Odbora regij[10],

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Regulativni okvir, ki ureja kohezijsko politiko Unije za obdobje 2021–2027 v okviru naslednjega večletnega finančnega okvira, prispeva k izpolnjevanju zavez Unije glede izvajanja Pariškega sporazuma in ciljev Združenih narodov za trajnostni razvoj z osredotočanjem financiranja Unije na zelene cilje. S to uredbo se izvaja ena od prednostnih nalog iz sporočila o evropskem zelenem dogovoru (v nadaljnjem besedilu: evropski zeleni dogovor)[11], je pa del naložbenega načrta za trajnostno Evropo[12], ki zagotavlja namensko financiranje prek mehanizma za pravični prehod v okviru kohezijske politike, da se obravnavajo gospodarski in socialni stroški prehoda na podnebno nevtralno in krožno gospodarstvo, pri katerem se preostale emisije toplogrednih plinov izravnajo z enakovredno absorpcijo.

(2) Prehod na podnebno nevtralno in krožno gospodarstvo je eden od najpomembnejših ciljev politike Unije. Evropski svet je 12. decembra 2019 podprl cilj podnebne nevtralnosti Unije do leta 2050 v skladu s cilji Pariškega sporazuma. Čeprav bo boj proti podnebnim spremembam in degradaciji okolja dolgoročno koristil vsem, srednjeročno pa bo tudi za vse pomenil priložnosti in izzive, pa vse regije in države članice prehoda ne začenjajo iz istega izhodišča, niti nimajo enakih zmogljivosti za odzivanje. Nekatere so naprednejše od drugih, prehod pa povzroča širše socialne in gospodarske učinke za tiste regije, ki so močno odvisne od fosilnih goriv, zlasti premoga, lignita, šote in naftnega skrilavca, ter industrije z visoko intenzivnostjo toplogrednih plinov. Tak položaj ustvarja tveganje za to, da bodo različni deli Unije pri podnebnih ukrepih prehajali z različno hitrostjo, pa tudi za to, da se bodo razlike

[9] UL C, , str. .
[10] UL C, , str. .
[11] COM(2019) 640 final z dne 11.decembra 2019.
[12] COM(2020) 21 z dne 14. januarja 2020.

med regijami poglabljale, kar bi škodilo ciljem socialne, ekonomske in teritorialne kohezije.

(3) Da bi bil uspešen, mora biti prehod pravičen in družbeno sprejemljiv za vse. Zato morajo Unija in države članice že od vsega začetka upoštevati njegove gospodarske in socialne posledice ter uporabiti vse možne instrumente za ublažitev negativnih posledic. Pri tem ima proračun Unije pomembno vlogo.

(4) Kot je določeno v evropskem zelenem dogovoru in naložbenem načrtu za trajnostno Evropo, bi moral mehanizem za pravični prehod dopolnjevati druge ukrepe v okviru naslednjega večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027. Prispevati bi moral k obravnavi socialnih in gospodarskih posledic prehoda na podnebno nevtralnost Unije z združevanjem porabe iz proračuna Unije za podnebne in socialne cilje na regionalni ravni.

(5) S to uredbo se vzpostavlja Sklad za pravični prehod (v nadaljnjem besedilu: SPP), ki je eden od stebrov mehanizma za pravični prehod, ki se izvaja v okviru kohezijske politike. Cilj SPP je ublažiti negativne učinke podnebnega prehoda s podpiranjem najbolj prizadetih območij in zadevnih delavcev. V skladu s specifičnim ciljem SPP bi morali ukrepi, ki jih podpira SPP, neposredno prispevati k lajšanju posledic prehoda s financiranjem diverzifikacije in modernizacije lokalnega gospodarstva ter blažitvijo negativnih posledic za zaposlovanje. To se odraža v specifičnem cilju SPP, ki je opredeljen na isti ravni in naveden skupaj s cilji politike iz člena [4] Uredbe EU [nova uredba o skupnih določbah].

(6) Glede na pomen boja proti podnebnim spremembam v skladu z zavezami Unije glede izvajanja Pariškega sporazuma in zavezo glede ciljev Združenih narodov za trajnostni razvoj ter večjimi ambicijami Unije, kakor je predlagano v evropskem zelenem dogovoru, bi moral SSP zagotavljati ključen prispevek k vključevanju podnebnih ukrepov. Financiranje iz lastnih sredstev SPP je dodatno in dopolnjuje naložbe, ki so potrebne za doseganje splošnega cilja, da se 25 % proračunskih odhodkov Unije nameni za podnebne cilje. Sredstva, prenesena iz ESRR in ESS+, bodo polno prispevala k doseganju tega cilja.

(7) Sredstva iz SPP bi morala dopolnjevati sredstva, ki so na voljo v okviru kohezijske politike.

(8) Prehod na podnebno nevtralno gospodarstvo predstavlja izziv za vse države članice. Posebej zahteven bo za tiste države članice, ki so močno odvisne od fosilnih goriv in industrijskih dejavnosti z visoko intenzivnostjo toplogrednih plinov, ki jih je treba zaradi prehoda na podnebno nevtralnost postopno opustiti ali prilagoditi, in za to nimajo zadostnih finančnih sredstev. SPP bi zato moral pokrivati vse države članice, razdelitev finančnih sredstev pa bi morala odražati sposobnost držav članic za financiranje naložb, potrebnih za soočanje s prehodom na podnebno nevtralnost.

(9) Za določitev ustreznega finančnega okvira SPP bi morala Komisija na podlagi objektivnih meril določiti letno razdelitev razpoložljivih dodelitev po državah članicah v okviru cilja „naložbe za delovna mesta in rast“.

(10) V tej uredbi so opredeljene vrste naložb, pri katerih bi se lahko odhodki podpirali iz SPP. Vse podprte dejavnosti bi se morale izvajati ob polnem spoštovanju podnebnih in okoljskih prednostnih nalog Unije. Seznam naložb bi moral vključevati naložbe, ki podpirajo lokalna gospodarstva in so dolgoročno trajnostne, ob upoštevanju vseh ciljev zelenega dogovora. Financirani projekti bi morali prispevati k prehodu na podnebno nevtralno in krožno gospodarstvo. Podpora za nazadujoče sektorje, kot so

proizvodnja energije na osnovi premoga, lignita, šote in naftnega skrilavca ali dejavnosti izkopavanja teh trdnih fosilnih goriv, bi morala biti povezana s postopnim opuščanjem dejavnosti in ustreznim zmanjšanjem stopnje zaposlenosti. Kar zadeva preoblikovanje sektorjev z visokimi ravnmi emisij toplogrednih plinov, bi morala podpora spodbujati nove dejavnosti z uvajanjem novih tehnologij, novih postopkov ali izdelkov, ki bi privedli do znatnega zmanjšanja emisij v skladu s podnebnimi cilji EU za leto 2030 in ciljem podnebne nevtralnosti EU do leta 2050[13] ob hkratnem ohranjanju in krepitvi zaposlovanja ter preprečevanju degradacije okolja. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti tudi dejavnostim, ki krepijo inovacije in raziskave na področju naprednih in trajnostnih tehnologij, pa tudi na področjih digitalizacije in povezljivosti, če taki ukrepi pomagajo blažiti negativne stranske učinke prehoda na podnebno nevtralno in krožno gospodarstvo ter k temu prehodu prispevajo.

(11) Za zaščito državljanov, ki so pri podnebnem prehodu najbolj ranljivi, bi moral SPP zajemati tudi izpopolnjevanje in prekvalificiranje zadevnih delavcev, da bi se jim pomagalo pri prilagajanju novim zaposlitvenim možnostim ter da bi se iskalcem zaposlitve zagotavljala pomoč pri iskanju zaposlitve in aktivno vključevanje na trg dela.

(12) Da bi okrepili gospodarsko diverzifikacijo območij, ki jih zadevajo učinki prehoda, bi moral SPP zagotavljati podporo za produktivne naložbe v MSP. Produktivne naložbe bi bilo treba razumeti kot naložbe v osnovna sredstva ali nematerialna sredstva podjetij z namenom proizvodnje blaga in storitev, s čimer se prispeva k bruto investicijam in zaposlovanju. Pri podjetjih, ki niso MSP, bi bilo treba produktivne naložbe podpreti le, če so potrebne za ublažitev izgube delovnih mest, ki je posledica prehoda, so namenjene ustvarjanju ali varstvu večjega števila delovnih mest in ne vodijo k premestitvi ali ne izvirajo iz nje. Naložbe v obstoječe industrijske obrate, vključno s tistimi, ki jih zajema sistem Unije za trgovanje z emisijami, bi morale biti dovoljene, če prispevajo k prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo do leta 2050 in so precej pod zadevnimi referenčnimi vrednostmi, določenimi za brezplačno dodelitev v skladu z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta[14], in če zaščitijo znatno število delovnih mest. Vsako tako naložbo bi bilo treba ustrezno utemeljiti v zadevnem območnem načrtu za pravični prehod. Da bi se zaščitila celovitost notranjega trga in kohezijske politike, bi morala biti podpora podjetjem skladna s pravili Unije o državni pomoči, kakor so določena v členih 107 in 108 PDEU, zlasti podpora za produktivne naložbe podjetij, ki niso MSP, pa bi morala biti omejena na podjetja, ki se nahajajo na območjih, ki so opredeljena kot območja, ki prejemajo pomoč, za namene točk (a) in (c) člena 107(3) PDEU.

(13) Da bi se zagotovila prožnost pri načrtovanju sredstev SPP v okviru cilja „naložbe za delovna mesta in rast“, bi moralo biti mogoče pripraviti samostojen program SPP ali sredstva iz SPP načrtovati znotraj ene ali več namenskih prednostnih nalog v okviru programa, ki ga podpira Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR), Evropski socialni sklad plus (ESS+) ali Kohezijski sklad. V skladu s členom 21a Uredbe (EU)

---

[13] Kakor je določeno v sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in Evropski investicijski banki z naslovom Čist planet za vse – Evropska strateška dolgoročna vizija za uspešno, sodobno, konkurenčno in podnebno nevtralno gospodarstvo (COM(2018) 773 final/2).

[14] Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32).

[nova uredba o skupnih določbah] bi bilo treba sredstva SPP okrepiti z dopolnilnimi sredstvi iz ESRR in ESS+. Zadevni zneski, preneseni iz ESRR in ESS+, bi morali biti skladni z vrsto operacij, določenih v območnih načrtih za pravični prehod.

(14) Podpora SPP bi morala biti pogojena z učinkovitim izvajanjem procesa prehoda na določenem območju za doseganje podnebno nevtralnega gospodarstva. V zvezi s tem bi morale države članice v sodelovanju z zadevnimi zainteresiranimi stranmi in ob podpori Komisije pripraviti območne načrte za pravični prehod s podrobnim opisom procesa prehoda v skladu s svojimi nacionalnimi energetskimi in podnebnimi načrti. V ta namen bi morala Komisija vzpostaviti platformo za pravični prehod, ki bi na podlagi obstoječe platforme za premogovniške regije v tranziciji omogočila dvostransko in večstransko izmenjavo pridobljenih izkušenj in dobrih praks v vseh zadevnih sektorjih.

(15) Območni načrti za pravični prehod bi morali opredeliti najbolj prizadeta območja, na katera bi bilo treba osredotočiti podporo, in opisovati specifične ukrepe, ki jih je treba sprejeti za dosego podnebno nevtralnega gospodarstva, zlasti kar zadeva preureditev ali zaprtje obratov, v katerih se proizvajajo fosilna goriva ali izvajajo druge dejavnosti z visoko intenzivnostjo toplogrednih plinov. Navedena območja bi morala biti natančno opredeljena in ustrezati regijam na ravni NUTS 3 ali biti del teh regij. Načrti bi morali podrobno opisovati izzive in potrebe navedenih območij ter opredeljevati vrsto potrebnih operacij na način, ki zagotavlja skladen razvoj na podnebne spremembe odpornih gospodarskih dejavnosti, ki so tudi skladne s prehodom na podnebno nevtralnost in cilji zelenega dogovora. Finančno podporo iz SPP bi morale prejeti samo naložbe, ki so v skladu z načrti za prehod. Območni načrti za pravični prehod bi morali biti del programov (s podporo ESRR, ESS+, Kohezijskega sklada ali SPP), ki jih odobri Komisija.

(16) Za večjo usmerjenost uporabe virov SPP v rezultate bi bilo treba Komisiji v skladu z načelom sorazmernosti omogočiti, da v primeru resnega nedoseganja ciljev, določenih za specifični cilj SPP uporabi finančne popravke.

(17) Za dopolnitev ali spremembo nekaterih nebistvenih elementov te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo za sprejemanje aktov v skladu s členom 290 PDEU glede spremembe elementov iz Priloge III k tej uredbi v zvezi s skupnimi kazalniki izložkov in rezultatov. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se to posvetovanje izvede v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje[15]. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic; ti strokovnjaki se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.

(18) Za določitev ustreznega finančnega okvira SPP bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila za določitev letne razdelitve razpoložljivih dodelitev po državah članicah v skladu s Prilogo I.

(19) Ciljev te uredbe, in sicer podpore območjem, ki se pri prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo soočajo z gospodarsko in socialno preobrazbo, države članice same ne morejo zadovoljivo doseči. Glavni razlogi za to so razlike med stopnjami razvitosti

[15] UL L 123, 12.5.2016, str. 13.

različnih območij in zaostalost območij z najbolj omejenimi možnostmi ter omejeni finančni viri držav članic in območij na eni strani ter potreba po usklajenem izvedbenem okviru, ki zajema več skladov Unije v okviru deljenega upravljanja, na drugi strani. Ker se ti cilji lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

1. S to uredbo se vzpostavi Sklad za pravični prehod (v nadaljnjem besedilu: SPP) za zagotavljanje podpore območjem, ki se soočajo z resnimi socialno-ekonomskimi izzivi, ki izhajajo iz procesa prehoda Unije na podnebno nevtralno gospodarstvo do leta 2050.

2. Ta uredba določa specifični cilj SPP, njegove geografsko pokritost in vire, področje uporabe njegove podpore glede na cilj „naložbe za delovna mesta in rast“ iz [točke (a) člena 4(2)] Uredbe (EU) [nova uredba o skupnih določbah] ter posebne določbe za načrtovanje programov in kazalnike, ki so potrebni za spremljanje.

Člen 2

Specifični cilj

V skladu z drugim pododstavkom člena [4(1)] Uredbe (EU) [nova uredba o skupnih določbah] SPP prispeva k enotnemu specifičnemu cilju „glede omogočanja regijam in ljudem, da obravnavajo socialne gospodarske in okoljske učinke prehoda na podnebno nevtralno gospodarstvo“.

Člen 3

Geografska pokritost podpore in sredstva za SPP v okviru cilja „naložbe za delovna mesta in rast“

1. SPP podpira cilj „naložbe za delovna mesta in rast“ v vseh državah članicah.

2. Sredstva za SPP v okviru cilja „naložbe za delovna mesta in rast“, ki so na voljo za proračunske obveznosti za obdobje 2021–2027, znašajo 7,5 milijarde EUR v cenah iz leta 2018, in se lahko povečajo, odvisno od primera, z dodatnimi sredstvi, dodeljenimi v proračunu Unije, in iz drugih virov v skladu z veljavnim temeljnim aktom.

   Znesek iz prvega pododstavka se za namene načrtovanja in naknadne vključitve v proračun Unije indeksira za 2 % na leto.

   0,35 % zneska iz prvega pododstavka se dodeli za tehnično pomoč na pobudo Komisije.

3. Komisija z izvedbenim aktom sprejme odločitev, s katero določi letno razdelitev sredstev, vključno s kakršnimi koli dodatnimi sredstvi iz odstavka 2 po državah članicah v skladu z metodologijo iz Priloge I.

4. Z odstopanjem od člena [21a] Uredbe (EU) [nova uredba o skupnih določbah] za dodatna sredstva iz odstavka 2, dodeljena za SPP v proračunu Unije ali zagotovljena iz drugih virov, ni potrebna dopolnilna podpora iz ESRR ali ESS+.

Člen 4

Področje uporabe podpore

1. SPP podpira samo dejavnosti, ki so neposredno povezane z njegovim specifičnim ciljem, kakor je določen v členu 2, in ki prispevajo k izvajanju območnih načrtov za pravični prehod, pripravljenih v skladu s členom 7.

2. V skladu z odstavkom 1 SPP podpira izključno naslednje dejavnosti:

   (a) produktivne naložbe v MSP, vključno z zagonskimi podjetji, ki vodijo h gospodarski diverzifikaciji in preusmeritvi;

   (b) naložbe v ustanavljanje novih podjetij, tudi z uporabo podjetniških inkubatorjev in storitev svetovanja;

   (c) naložbe v raziskovalne in inovacijske dejavnosti ter v spodbujanje prenosa naprednih tehnologij;

   (d) naložbe v uvajanje tehnologije in nameščanje infrastrukture za cenovno dostopno čisto energijo, zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, energijsko učinkovitost in obnovljive vire energije;

   (e) naložbe v digitalizacijo in digitalno povezljivost;

   (f) naložbe v obnovo in dekontaminacijo območij, sanacijo tal za rabo in projekte za spremembo namena;

   (g) naložbe za krepitev krožnega gospodarstva, tudi s preprečevanjem odpadkov, zmanjšanjem obsega, učinkovito rabo virov, ponovno uporabo, popravilom in recikliranjem;

   (h) izpopolnjevanje in prekvalificiranje delavcev;

   (i) pomoč iskalcem zaposlitve pri iskanju zaposlitve;

   (j) dejavno vključevanje iskalcev zaposlitve;

   (k) tehnična pomoč.

   Poleg tega lahko SPP na območjih, ki so opredeljena kot območja, ki prejemajo pomoč v skladu s točkama (a) in (c) člena 107(3) PDEU, podpira produktivne naložbe v podjetja, ki niso MSP, če so bile take naložbe odobrene kot del območnega načrta za pravični prehod na podlagi informacij, ki se zahtevajo v skladu s točko (h) člena 7(2). Take naložbe so upravičene le, če so potrebne za izvajanje območnega načrta za pravični prehod.

   SPP lahko podpira tudi naložbe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz dejavnosti, navedenih v Prilogi I k Direktivi 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta, če so bile take naložbe odobrene kot del območnega načrta za pravični prehod na podlagi informacij, ki se zahtevajo v skladu s točko (i) člena 7(2). Take naložbe so upravičene le, če so potrebne za izvajanje območnega načrta za pravični prehod.

Člen 5

Izključitev iz področja uporabe podpore

SPP ne podpira:

(a) razgradnje ali gradnje jedrskih elektrarn;

(b) proizvodnje, predelave ter trženja tobaka in tobačnih izdelkov;

(c) podjetij v težavah, kakor so opredeljena v členu 2(18) Uredbe Komisije (EU) št. 651/2014[16];

(d) naložb, povezanih s proizvodnjo, predelavo, distribucijo, skladiščenjem ali zgorevanjem fosilnih goriv;

(e) naložb v širokopasovno infrastrukturo na območjih, na katerih sta vsaj dve širokopasovni omrežji enakovredne kategorije.

Člen 6

Načrtovanje sredstev SPP

1. Sredstva SPP se načrtujejo za kategorije regij, v katerih se nahajajo zadevna območja, na podlagi območnih načrtov za pravični prehod, ki so pripravljeni v skladu s členom 7 in jih Komisija odobri kot del programa ali spremembe programa. Načrtovana sredstva so v obliki enega ali več posebnih programov ali ene ali več prednostnih nalog v okviru programa.

   Komisija program odobri le, če je opredelitev območij, ki jih je proces prehoda najbolj prizadel, v zadevnem območnem načrtu za pravični prehod ustrezno utemeljena, zadevni območni načrt za pravični prehod pa je skladen z nacionalnim energetskim in podnebnim načrtom zadevne države članice.

2. Prednostna naloga ali prednostne naloge SPP zajemajo sredstva SPP, ki predstavljajo celoto ali del dodelitev za države članice in sredstev, prenesenih v skladu s členom [21a] Uredbe (EU) [nova uredba o skupnih določbah]. Skupni znesek sredstev ESRR in ESS+, prenesen na prednostno nalogo SPP, je najmanj enak enainpolkratniku zneska podpore iz SPP za to prednostno nalogo, vendar ne presega trikratnika navedenega zneska.

Člen 7

Območni načrt za pravični prehod

1. Države članice skupaj z ustreznimi organi zadevnih območij pripravijo enega ali več območnih načrtov za pravični prehod, ki pokrivajo eno ali več prizadetih območij, ki ustrezajo ravni 3 po skupni klasifikaciji statističnih teritorialnih enot (v nadaljnjem besedilu: regije na ravni NUTS 3) iz Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 1059/2003, kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 868/2014,[17] ali dele teh regij, v skladu s predlogo iz Priloge II. To morajo biti to območja, ki so najbolj prizadeta z vidika gospodarskih in socialnih učinkov prehoda, zlasti glede pričakovane izgube delovnih mest v proizvodnji in uporabi fosilnih goriv ter potreb

[16] Uredba Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (UL L 187, 26.6.2014, str. 1).

[17] Uredba (ES) št. 1059/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. maja 2003 o oblikovanju skupne klasifikacije statističnih teritorialnih enot (NUTS) (UL L 154, 21.6.2003, str. 1).

po preoblikovanju proizvodnih procesov industrijskih obratov z največjo intenzivnostjo toplogrednih plinov.

2. V območnem načrtu za pravični prehod so navedeni naslednji elementi:

(a) opis procesa prehoda na podnebno nevtralno gospodarstvo na nacionalni ravni, vključno s časovnico ključnih ukrepov za prehod, ki so skladni z najnovejšo različico nacionalnega energetskega in podnebnega načrta;

(b) utemeljitev opredelitve območij kot območij, ki jih je proces prehoda iz točke (a) najbolj prizadel in ki bodo prejemala podporo SPP, v skladu z odstavkom 1;

(c) ocena izzivov, s katerimi se pri prehodu soočajo najbolj prizadeta območja, vključno s socialnimi, gospodarskimi in okoljskimi učinki prehoda na podnebno nevtralno gospodarstvo, v kateri so opredeljeni potencialno število prizadetih in izgubljenih delovnih mest, razvojne potrebe ter cilji, ki jih je treba doseči do leta 2030, povezani s preoblikovanjem ali zaprtjem dejavnosti z visoko intenzivnostjo toplogrednih plinov na teh območjih;

(d) opis pričakovanega prispevka podpore iz SPP pri obravnavanju socialnih, gospodarskih in okoljskih učinkov prehoda na podnebno nevtralno gospodarstvo;

(e) ocena skladnosti načrta z drugimi nacionalnimi, regionalnimi ali teritorialnimi strategijami in načrti;

(f) opis mehanizmov upravljanja, ki jih sestavljajo partnerstva, načrtovani ukrepi spremljanja in vrednotenja ter odgovorna telesa;

(g) opis vrste predvidenih operacij in njihovega pričakovanega prispevka k lajšanju posledic prehoda;

(h) v primeru podpore za produktivne naložbe v podjetja, ki niso MSP, izčrpen seznam takih operacij in podjetij ter utemeljitev potrebe po taki podpori z analizo vrzeli, ki izkazuje, da bi brez naložbe pričakovana izguba delovnih mest presegla pričakovano število ustvarjenih delovnih mest;

(i) v primeru podpore za naložbe za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov iz dejavnosti, navedenih v Prilogi I k Direktivi 2003/87/ES, izčrpen seznam operacij, ki bodo prejemale podporo, ter utemeljitev, da prispevajo k prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo in vodijo v znatno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, precej pod zadevne referenčne vrednosti, določene za brezplačno dodelitev v skladu z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta, ter ščitijo znatno število delovnih mest;

(j) sinergije in dopolnjevanje z drugimi programi Unije in stebri mehanizma za pravični prehod za obravnavanje opredeljenih razvojnih potreb.

3. V pripravo in izvajanje območnih načrtov za pravični prehod so vključeni ustrezni partnerji v skladu s členom [6] Uredbe (EU) [nova uredba o skupnih določbah].

4. Območni načrti za pravični prehod so skladni s teritorialnimi strategijami iz člena [23] Uredbe (EU) [nova uredba o skupnih določbah], ustreznimi strategijami pametne specializacije, nacionalnimi energetskimi in podnebnimi načrti ter evropskim stebrom socialnih pravic.

Če je zaradi spremembe nacionalnega energetskega in podnebnega načrta v skladu s členom 14 Uredbe (EU) 2018/1999 treba spremeniti območni načrt za pravični

prehod, se to opravi v okviru vmesnega pregleda v skladu s členom 14 Uredbe (EU) [nova uredba o skupnih določbah].

Člen 8
Kazalniki

1. Skupni kazalniki izložkov in rezultatov, kakor so določeni v Prilogi III, ter, ob ustrezni utemeljitvi v območnem načrtu za pravični prehod, kazalniki izložkov in rezultatov za posamezne programe se določijo v skladu s [točko (a) drugega pododstavka člena 12(1)], [točko(d)(ii) člena 17(3)] in [točko (b) člena 37(2)] Uredbe (EU) [nova uredba o skupnih določbah].
2. Za kazalnike izložkov so izhodiščne vrednosti določene na nič. Mejniki za leto 2024 in cilji za leto 2029 so kumulativni. Cilji se ne spreminjajo, potem ko Komisija odobri zahtevek za spremembe programa, predložen v skladu s členom [14(2)] Uredbe (EU) [nova uredba o skupnih določbah].
3. Kadar prednostna naloga SPP podpira dejavnosti iz točk (h), (i) ali (j) člena 4(2), se podatki o kazalnikih za udeležence posredujejo le, če so na voljo vsi podatki v zvezi s posameznim udeležencem, ki se zahtevajo v skladu s Prilogo III.
4. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 10 za spremembo Priloge III, da se opravijo potrebne prilagoditve seznama kazalnikov, ki jih je treba uporabiti.

Člen 9
Finančni popravki

Če Komisija na podlagi pregleda končnega poročila o smotrnosti programa ugotovi, da pri enem ali več kazalnikih izložkov ali rezultatov za sredstva SPP ni bilo doseženih vsaj 65 % določenega cilja, lahko izvede finančne popravke v skladu s členom [98] Uredbe (EU) [nova uredba o skupnih določbah], tako da sorazmerno z dosežki zmanjša podporo iz SPP za zadevno prednostno nalogo.

Člen 10
Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov se prenese na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 8(4) se prenese na Komisijo za nedoločen čas od [datuma začetka veljavnosti te uredbe].
3. Prenos pooblastila iz člena 8(4) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.

6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 8(4), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 11
Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati [dvajseti] dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

Za Evropski parlament	*Za Svet*
Predsednik	*Predsednik*

OCENA FINANČNIH POSLEDIC ZAKONODAJNEGA PREDLOGA

1. OKVIR PREDLOGA/POBUDE

1.1. Naslov predloga/pobude

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Sklada za pravični prehod

1.2. Zadevna področja *(programski sklop)*

Okolje in podnebni ukrepi, v pričakovanju odobritve predlogov za večletni finančni okvir

1.3. Ukrep, na katerega se predlog/pobuda nanaša

X Nov ukrep

☐ Nov ukrep na podlagi pilotnega projekta / pripravljalnega ukrepa[18]

☐ Podaljšanje obstoječega ukrepa

☐ Združitev ali preusmeritev enega ali več ukrepov v drug/nov ukrep

1.4. Utemeljitev predloga/pobude

1.4.1. Potrebe, ki jih je treba zadovoljiti kratkoročno ali dolgoročno, vključno s podrobno časovnico za uvajanje ustreznih ukrepov za izvajanje pobude

Druga polovica leta 2020 – sprejetje uredbe

Od leta 2020 – priprava območnih načrtov za pravični prehod v državah članicah

V letu 2021 – sprejetje programov in začetek izvajanja

1.4.2. Dodana vrednost ukrepanja Unije (ki je lahko posledica različnih dejavnikov, npr. boljšega usklajevanja, pravne varnosti, večje učinkovitosti ali dopolnjevanja). Za namene te točke je „dodana vrednost ukrepanja Unije“ vrednost, ki izhaja iz ukrepanja Unije in predstavlja dodatno vrednost poleg tiste, ki bi jo sicer ustvarile države članice same.

Ukrepanje EU glede Sklada za pravični prehod je upravičeno na podlagi ciljev iz člena 174 PDEU, ki določa, da se posebna pozornost namenja območjem, ki jih je prizadela industrijska tranzicija, in regijam, ki so hudo in stalno prizadete zaradi neugodnih razmer.

Prehod na podnebno nevtralno gospodarstvo predstavlja izziv za vse države članice. Posebej zahteven bo za tiste države članice, ki so močno odvisne od fosilnih goriv in industrije z visoko intenzivnostjo toplogrednih plinov, ki se bodo zaradi prehoda postopno opuščali oziroma bodo občutili močne učinke tega prehoda, in ki nimajo zadostnih finančnih sredstev za prilagoditev doseganju podnebne nevtralnosti. SPP pomaga pri premagovanju izzivov prehoda in povečuje fiskalno zmogljivost držav članic za izvajanje potrebnih naložb in ukrepov.

[18] Po členu 58(2)(a) oz. (b) finančne uredbe.

1.4.3. Spoznanja iz podobnih izkušenj v preteklosti

Na ravni Unije so se v okviru pobud za premogovniške regije v tranziciji in pilotnega ukrepa za regije v industrijski tranziciji že začeli izvajati ukrepi za spodbujanje energetskega in podnebnega prehoda. Čeprav je Sklad za pravični prehod namenjen izpolnjevanju širših ciljev in zagotavlja celovitejši pristop, se lahko pri načrtovanju in izvajanju tega sklada koristno uporabijo izkušnje iz navedenih pobud.

Prvič, pobuda za premogovniške regije v tranziciji podpira prehod v 21 pilotnih regijah, katerih gospodarstvo je močno odvisno od premoga. Strukturne spremembe se obravnavajo s celostnim pristopom, ki vključuje gospodarske, industrijske, tehnološke in socialne razsežnosti procesa preoblikovanja, in sicer v sodelovanju in tesnem partnerstvu z lokalnimi akterji.

Podpora je osredotočena na gospodarsko preoblikovanje v skladu s strategijami pametne specializacije (npr. podpora MSP, podjetniškim inkubatorjem ter inovacijam in sodelovanju industrije in raziskovalcev), na prekvalificiranje delavcev, ki so tradicionalno zaposleni v sektorjih, povezanih s premogom, ter na spodbujanje energijske učinkovitosti in alternativnih obnovljivih virov energije.

Uspeh pobude temelji na odgovornosti zadevnih držav članic in regij. Ta se izvaja z nacionalnimi zahtevami glede sofinanciranja v okviru deljenega upravljanja in vključenostjo partnerjev v razvojno strategijo.

Podobno je bila za pomoč regijam EU pri obvladovanju prehoda na bolj trajnostno nizkoogljično gospodarstvo ponujena posebna podpora za spodbujanje inovacij, odpravo ovir za naložbe in opremljanje državljanov z ustreznimi znanji in spretnostmi ter obvladovanje sprememb v industriji, ki jih povzročata energetski prehod in prehod zaradi podnebnih sprememb. Pilotni ukrep zagotavlja podporo strokovnjakov Komisije in tehnično pomoč iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Za podporo EU je bilo izbranih 12 regij.

1.4.4. Skladnost in možne sinergije z drugimi ustreznimi instrumenti

Uresničevanje in izvajanje Sklada za pravični prehod bo urejala uredba o skupnih določbah, ki med drugim ureja tudi Evropski sklad za regionalni razvoj in Evropski socialni sklad plus. Zato bodo dopolnjevanje in sinergije z navedenima skladoma izjemno močne in bodo potekale tudi prek namenskih prenosov iz obeh skladov kohezijske politike. Sklad za pravični prehod bo tudi tesno usklajen z drugima stebroma mehanizma za pravični prehod. Pričakuje se, da bo sklad prinesel rezultate v okviru evropskega zelenega dogovora in naložbenega načrta za trajnostno Evropo. Prav tako bo tesno povezan s pobudami iz točke 1.4.3.

1.5. Trajanje predloga/pobude in finančnih posledic

X Časovno omejeno

– ☐ od [D. MMMM] LLLL do [D. MMMM] LLLL,

– **X** finančne posledice med letoma 2021 in 2027 za odobritve za prevzem obveznosti ter med letom 2021 in obdobjem po letu 2027 za odobritve plačil.

☐ Časovno neomejeno

– izvajanje z obdobjem uvajanja med letoma LLLL in LLLL,

– ki mu sledi izvajanje v celoti.

1.6. Načrtovani načini upravljanja[19]

☐ **Neposredno upravljanje** – Komisija:

– ☐z lastnimi službami, vključno s svojim osebjem v delegacijah Unije,

– ☐ prek izvajalskih agencij.

X Deljeno upravljanje z državami članicami.

☐ **Posredno upravljanje**, tako da se naloge izvrševanja proračuna poverijo:

– ☐ tretjim državam ali organom, ki jih te imenujejo,

– ☐ mednarodnim organizacijam in njihovim agencijam (navedite),

– ☐ EIB in Evropskemu investicijskemu skladu,

– ☐ organom iz členov 70 in 71 finančne uredbe,

– ☐ subjektom javnega prava,

– ☐ subjektom zasebnega prava, ki opravljajo javne storitve, kolikor ti subjekti zagotavljajo ustrezna finančna jamstva,

– ☐ subjektom zasebnega prava države članice, ki so pooblaščeni za izvajanje javno-zasebnih partnerstev in ki zagotavljajo ustrezna finančna jamstva,

– ☐ osebam, pooblaščenim za izvajanje določenih ukrepov SZVP na podlagi naslova V PEU in opredeljenim v zadevnem temeljnem aktu.

– *Pri navedbi več kot enega načina upravljanja je treba to natančneje obrazložiti v oddelku „opombe“.*

[19] Pojasnila o načinih upravljanja in sklici na finančno uredbo so na voljo na spletišču BudgWeb: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx

2. UKREPI UPRAVLJANJA

2.1. Pravila o spremljanju in poročanju

Navedite pogostost in pogoje.

Sistem spremljanja in pravila o poročanju bo urejala uredba o skupnih določbah in bodo enaki tistim, ki se uporabljajo za drugih sedem skladov z deljenim upravljanjem v okviru uredbe o skupnih določbah.

Pravila uredbe o skupnih določbah temeljijo na dobrih praksah obdobja 2014–2020 in bodo še naprej temeljila na sistemu deljenega upravljanja. Odbori za spremljanje, vzpostavljeni za vsak program, bodo imeli pomembnejšo vlogo pri nadzoru smotrnosti programa in pri vseh dejavnikih, ki vplivajo na izvajanje. Zaradi preglednosti bo treba dokumente, predložene odboru za spremljanje, javno objaviti. Sistem bodo dopolnjevali letni sestanki, na katerih bodo Komisija in države članice pregledovale smotrnost. Ohrani se zahteva o končnem poročilu o smotrnosti.

Opredelitev skupno veljavnih kazalnikov bo prispevala k razpoložljivosti podatkov o spremljanju, ki jih je mogoče zbrati na ravni Unije. Ti kazalniki so za Sklad za pravični prehod določeni ločeno, vendar v skladnem okviru s kazalniki, predlaganimi za Evropski sklad za regionalni razvoj.

Elektronski podatki omogočajo kombiniranje poenostavitve in preglednosti. V obdobju 2014–2020 se je zahtevala uvedba sistema elektronske izmenjave podatkov med upravičenci in organi upravljanja, pa tudi med različnimi organi upravljavskega in kontrolnega sistema. Sedanja uredba se opira na to zahtevo in nadalje razvija nekatere vidike v smislu zbiranja podatkov. Vsi podatki, potrebni za spremljanje napredka pri izvajanju, vključno z rezultati in smotrnostjo programov, se bodo zdaj pošiljali v elektronski obliki.

2.2. Upravljavski in kontrolni sistemi

2.2.1. Utemeljitev načinov upravljanja, mehanizmov financiranja, načinov plačevanja in predlagane strategije kontrol

Upravljavski in kontrolni sistem bo urejala uredba o skupnih določbah in bodo enaki tistim, ki se uporabljajo za drugih sedem skladov z deljenim upravljanjem v okviru uredbe o skupnih določbah.

Glede na pozitivne rezultate znižanih stopenj napak, o katerih poroča Evropsko računsko sodišče (in negotovosti, ki izhaja iz tega, da to ni bilo vzpostavljeno v celotnem ciklu izvajanja programov, zato dokončni sklepi o vseh vidikih niso mogoči), je treba ohraniti obstoječa temeljna načela upravljalskega in kontolnega sistema ter pravila o finančnem upravljanju za obdobje 2014–2020.

Vendar je treba priznati tudi poznejši začetek izvajanja za obdobje 2014–2020 in včasih nepotrebno upravno breme za nekatere uvedene zahteve. Zato se predlaga, da se naloge in odgovornosti različnih organov v upravljavskem in kontrolnem sistemu jasneje določijo, zlasti glede izbire operacij in zahtev za zagotavljanje skladnosti z načeli dobrega finančnega poslovodenja.

Vse podrobnosti in sekundarna pravila, ki so bila prej določena v sekundarni zakonodaji, so vključeni v zakonodajno besedilo, da se zagotovi predvidljivost. Za začetek postopka imenovanja ni nobene zahteve; določbe spodbujajo nadaljnjo uporabo obstoječih sistemov. Za programe z dobro delujočim upravljavskim in

kontrolnim sistemom ter dobrimi rezultati se predlaga višja stopnja poenostavitve. Pojasnjene so tudi zahteve glede upravljalnih preverjanj na podlagi tveganja, zahteve glede enotnih revizijskih ureditev ter zahteve na področju minimalnih zahtev za manjše programe, pri katerih bi lahko bilo nujno uporabiti nestatistične metode vzorčenja.

2.2.2. Podatki o ugotovljenih tveganjih in vzpostavljenih sistemih notranjih kontrol za njihovo zmanjševanje

Možnosti sprememb in poenostavitev, ki jih je Komisija obravnavala v predlogu za obdobje po letu 2020, upoštevajo različna priporočila Računskega sodišča za pripravo zakonodaje za čas po letu 2020, zlasti tista, ki zahtevajo ponovno proučitev zasnove mehanizma izvajanja za sklade (priporočilo št. 1 revizije 2015/AUD/0195) ob upoštevanju predlogov skupine na visoki ravni.

Visoke stopnje napak v preteklosti so bile pogosto povezane s pomanjkanjem pravne varnosti in različnimi razlagami istih pravil, kot so pravila, ki urejajo področje javnih naročil. Komisija v novem predlogu uredbe o skupnih določbah uvaja več vidikov, kot so upravljalna preverjanja na podlagi tveganja, revizijska strategija na podlagi tveganja, pravila o sorazmerni potrebi po statističnem vzorčenju ter posebne določbe o sorazmernosti kontrole in odvisnosti od nacionalnih upravljavskih in kontrolnih sistemov.

Namen podrobnih prilog o pomembnih vidikih upravljavskih in kontrolnih sistemov je zagotoviti pravno varnost brez potrebe po nadaljnjih sekundarnih zakonodajnih aktih ali obsežnih smernicah, ki običajno sledijo sprejetju uredbe o skupnih določbah.

2.2.3. Ocena in utemeljitev stroškovne učinkovitosti kontrol (razmerje „stroški kontrol ÷ vrednost z njimi povezanih upravljanih sredstev“) ter ocena pričakovane stopnje tveganja napake (ob plačilu in ob zaključku)

Sedanjemu mehanizmu izvajanja v okviru deljenega upravljanja se pogosto očita, tudi s strani Računskega sodišča, da je preveč zapleten in izpostavljen napakam ter da na vseh ravneh kontrole nastajajo visoki stroški. Komisija je skrbno proučila vse te kritične elemente, da bi našla pravo ravnotežje med odgovornostjo, poenostavitvijo in smotrnostjo.

Uvedena je bila poenostavitev, da bi se preprečilo tveganje prekrivanja kontrol upravičencev, ki se izvajajo na različnih ravneh, ter prekrivanja med različnimi nalogami vzpostavljenega upravljavskega in kontrolnega sistema. Tako je treba na primer za obdobje po letu 2020 certifikacijske organe (trenutno jih je več kot 210) nadomestiti z računovodsko funkcijo, ki v prihodnosti ne bo mogla podvajati kontrol. Poleg tega se predlaga racionalizacija revizijskih dejavnosti z zmanjšanjem revizij operacij, izvedenih na ravni upravičencev. Dejansko so predvidene posebne določbe o sorazmernejših ureditvah in upošteva se preteklo učinkovito delovanje (rezultati) upravljavskega in kontrolnega sistema programa.

Kar zadeva ciljno stopnjo zagotovil, je v fazi zakonodajnih predlogov namen ohraniti stopnjo napak pod pragom pomembnosti, ki je 2 %. O drugačnem pragu pomembnosti se lahko razpravlja le za vsak primer posebej glede na zakonodajno razpravo, zlasti če zakonodajni organ ne bi (v celoti) potrdil predlaganih poenostavitev programa in/ali če bi omejil kontrole, kar bi vplivalo na pričakovano stopnjo napake.

2.3. Ukrepi za preprečevanje goljufij in nepravilnosti

Navedite obstoječe ali načrtovane preprečevalne in zaščitne ukrepe, npr. iz strategije za boj proti goljufijam.

Komisija še naprej proučuje nadaljnjo okrepitev vseh ukrepov organov upravljanja za preprečevanje goljufij in nepravilnosti po letu 2020.

Organi upravljanja bodo morali ohraniti učinkovite in sorazmerne ukrepe in postopke za preprečevanje goljufij, pri čemer bodo morali zlasti upoštevati ugotovljena tveganja goljufij.

Zahtevi v zvezi z e-kohezijo in interaktivnimi informacijskimi sistemi bosta tudi v prihodnosti zelo pomembni. Organi upravljanja bodo lahko še naprej izvajali postopke in sisteme za preprečevanje nepravilnosti in goljufij, ki so jih vzpostavili.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA/POBUDE

3.1. Zadevni razdelek večletnega finančnega okvira in predlagane nove odhodkovne proračunske vrstice

Razdelek večletnega finančnega okvira	Proračunska vrstica	Vrsta odhodkov	Prispevek			
	številka	dif./nedif.[20]	držav Efte[21]	držav kandidatk[22]	tretjih držav	po členu [21(2)(b)] finančne uredbe
03. Naravni viri in okolje	XX.XX Sklad za pravični prehod (SPP)	dif.	NE	NE	NE	NE

[20] Dif. = diferencirana sredstva/ nedif. = nediferencirana sredstva.

[21] Efta: Evropsko združenje za prosto trgovino.

[22] Države kandidatke in po potrebi potencialne kandidatke z Zahodnega Balkana.

3.2. Ocenjene posledice za odhodke

3.2.1. Povzetek ocenjenih posledic za odhodke

v mio. EUR v cenah iz leta 2018 (na tri decimalna mesta natančno)

Razdelek večletnega finančnega okvira	**03.**	Naravni viri in okolje

			2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	***po letu 2027***	**SKUPAJ**
XX.XX Sklad za pravični prehod (SPP)	obveznosti	(1)	1 036,000	1 047,000	1 059,000	1 071,000	1 083,000	1 095,000	1 109,000		**7 500,000**
	plačila	(2)	43,051	48,460	436,016	539,405	944,231	1 221,051	1 194,277	3 073,509	**7 500,000**
Odobritve za upravne zadeve, ki se financirajo iz sredstev programa[23]	obveznosti = plačila	(3)									
Odobritve za sredstva programa SKUPAJ	obveznosti	= 1 + 3	1 036,000	1 047,000	1 059,000	1 071,000	1 083,000	1 095,000	1 109,000		**7 500,000**
	plačila	= 2 + 3	43,051	48,460	436,016	539,405	944,231	1 221,051	1 194,277	3 073,509	**7 500,000**

Razdelek večletnega finančnega okvira	7	„Upravni odhodki“

Ta oddelek se izpolni s „proračunskimi podatki upravne narave“, ki jih je treba najprej vnesti v Prilogo k oceni finančnih posledic zakonodajnega predloga, ki se prenese v sistem DECIDE za namene posvetovanj med službami.

[23] Tehnična in/ali upravna pomoč ter odhodki za podporo izvajanja programov in/ali ukrepov EU (prej vrstice BA), posredne raziskave, neposredne raziskave.

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	*po letu 2027*	SKUPAJ
Človeški viri		3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300		**23,100**
Drugi upravni odhodki										
Odobritve iz RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira SKUPAJ	(obveznosti skupaj = plačila skupaj)	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300		23,100

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	*po letu 2027*	SKUPAJ
Odobritve iz vseh RAZDELKOV večletnega finančnega okvira **SKUPAJ**	obveznosti	1 039,300	1 050,300	1 062,300	1 074,300	1 086,300	1 098,300	1 112,300		7 523,100
	plačila	46,351	51,760	439,316	542,705	947,531	1 224,351	1 197,577	3 076,809	7 523,100

3.2.2. Povzetek ocenjenih posledic za upravne odobritve

– Za predlog/pobudo niso potrebne odobritve za upravne zadeve.

– X Za predlog/pobudo so potrebne odobritve za upravne zadeve, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Leta	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	SKUPAJ
RAZDELEK 7 večletnega finančnega okvira								
Človeški viri	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	**23,100**
Drugi upravni odhodki								
Seštevek za RAZDELEK 7 večletnega finančnega okvira	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	**23,100**

Odobritve zunaj RAZDELKA 7[24] večletnega finančnega okvira								
Človeški viri								
Drugi upravni odhodki								
Seštevek za odobritve zunaj RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira								

SKUPAJ	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	3,300	23,100

Potrebe po odobritvah za človeške vire in druge upravne odhodke se krijejo z odobritvami GD, ki so že dodeljene za upravljanje ukrepa in/ali so bile prerazporejene znotraj GD, po potrebi skupaj z dodatnimi viri, ki se lahko pristojnemu GD dodelijo v postopku letne dodelitve virov glede na proračunske omejitve.

[24] Tehnična in/ali upravna pomoč ter odhodki za podporo izvajanja programov in/ali ukrepov EU (prej vrstice BA), posredne raziskave, neposredne raziskave.

3.2.2.1. Ocenjene potrebe po človeških virih

– Za predlog/pobudo niso potrebni človeški viri.

– X Za predlog/pobudo so potrebni človeški viri, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

ocena, izražena v ekvivalentu polnega delovnega časa

Leta		**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	
• Delovna mesta v skladu s kadrovskim načrtom (uradniki in začasni uslužbenci)								
Sedež in predstavništva Komisije		22	22	22	22	22	22	22
Delegacije								
Raziskave								
• Zunanji sodelavci (v ekvivalentu polnega delovnega časa: EPDČ) – PU, LU, NNS, ZU in MSD [25] Razdelek 7								
Financirano iz RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira	– na sedežu							
	– na delegacijah							
Financirano iz sredstev programa [26]	– na sedežu							
	– na delegacijah							
Raziskave								
Druge proračunske vrstice (navedite)								
SKUPAJ		22	22	22	22	22	22	22

Potrebe po človeških virih se krijejo z osebjem GD, ki je že dodeljeno za upravljanje ukrepa in/ali je bilo prerazporejeno znotraj GD, po potrebi skupaj z dodatnimi viri, ki se lahko pristojnemu GD dodelijo v postopku letne dodelitve virov glede na proračunske omejitve.

Opis nalog:

Uradniki in začasni uslužbenci	• Prispevek k analizi, pogajanjem, spremembi in/ali pripravi za odobritev predlogov za programe in/ali projekte v državah članicah. • Prispevek k upravljanju, spremljanju in vrednotenju izvajanja odobrenih programov/projektov. • Zagotovitev skladnosti s pravili, ki urejajo programe.
Zunanji sodelavci	

[25] PU = pogodbeni uslužbenec; LU = lokalni uslužbenec; NNS = napoteni nacionalni strokovnjak; ZU = začasni uslužbenec; MSD = mladi strokovnjak na delegaciji.

[26] Dodatna zgornja meja za zunanje sodelavce v okviru odobritev za poslovanje (prej vrstice BA).

3.2.3. Udeležba tretjih oseb pri financiranju

V predlogu/pobudi:

– **X** ni načrtovano sofinanciranje tretjih oseb;

– ☐ je načrtovano sofinanciranje, kot je ocenjeno v nadaljevanju:

odobritve v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Leta	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**SKUPAJ**
Navedite organ, ki bo sofinanciral predlog/pobudo								
Sofinancirane odobritve SKUPAJ								

3.3. Ocenjene posledice za prihodke

– **X** Predlog/pobuda nima finančnih posledic za prihodke.

– ☐ Predlog/pobuda ima finančne posledice, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

– ☐ za lastna sredstva,

– ☐ za druge prihodke.

navedite, ali so prihodki dodeljeni za odhodkovne vrstice☐

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Prihodkovna proračunska vrstica	Posledice predloga/pobude[27]						
	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Člen …….							

Za namenske prejemke navedite zadevne odhodkovne proračunske vrstice.

Druge opombe (npr. metoda/formula za izračun posledic za prihodke ali druge informacije).

[27] Pri tradicionalnih lastnih sredstvih (carine, prelevmani na sladkor) se navedejo neto zneski, tj. bruto zneski po odbitku 20 % stroškov pobiranja.